

Memo

Energietransitie woningen

Datum: 26-9-2023

Memo

Deze memo is bedoeld om de hoofdlijnen van het Programma "Energietransitie woningen" inzichtelijk te maken.

Aanleiding

In het Klimaatakkoord staat dat in Nederland in 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af moeten. Dat betekent isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. In 2030 moeten de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn. Gemeenten hebben hier vanuit het rijk een belangrijke regie taak in gekregen.

De meeste mensen koken nog op aardgas en verwarmen hun huizen met aardgas. Binnen het nationaal klimaatakkoord (2019) is afgesproken dat in 2050 alle zeven miljoen woningen en de één miljoen gebouwen van het aardgas af zijn. Niet in één keer, maar stap voor stap en wijk voor wijk. Gemeenten hebben de regie in deze aanpak. Hoe we dit beogen, staat in de Transitievisie Warmte (TVW) die in september 2021 is vastgesteld door de gemeenteraad. Om aardgasvrij te worden is het belangrijk zo weinig mogelijk energie te gebruiken door gedragsverandering en door te isoleren zodat energieverlies maximaal wordt beperkt. Voor de resterend benodigde energie kan gebruik worden gemaakt van duurzame warmte of elektriciteit.

In het collegeprogramma 2022 – 2026 is dit verwoord als:

"We zetten ons maximaal in voor het realiseren van onze en regionale klimaatambities. Dit is belangrijk voor ons allemaal. We zetten onze schouders eronder en werken zowel aan de energietransitie als aan het verminderen van CO2-uitstoot. We vinden het belangrijk om dat te doen met draagvlak in de samenleving. Daarom willen we de lusten en lasten eerlijk verdelen. De acties die we inzetten zijn breed. We werken aan energiezuinig wonen en duurzame opwek van energie, zoveel mogelijk in lokaal eigendom. We betrekken inwoners en bedrijven om zo samen te werken aan een toekomstbestendige, duurzame stad".

Om invulling te geven aan deze regierol ontwikkelt de gemeente Gorinchem het *Programma Energietransitie woningen*. In het programma wordt op hoofdlijnen aangegeven hoe we de komende jaren samen met de inwoners en partners in de stad aan de slag gaan om fors op energie te besparen en uiteindelijk alle woningen aardgasvrij te maken.

In het programma "Energietransitie woningen" staat in hoofdlijnen hoe we deze energietransitie aanpakken. Het is een document dat we jaarlijks updaten of eerder waar nodig. Dit document is een beknopte toelichting op dit programma. Daarnaast beschrijven we in dit document een aantal uitgangspunten waar we over in gesprek willen gaan.

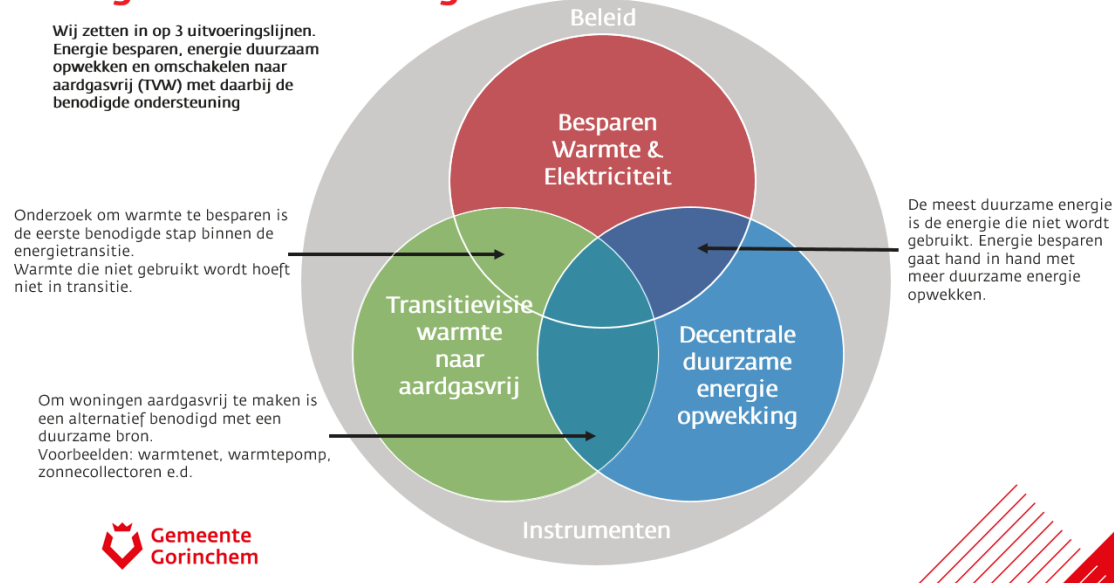
Rol van de gemeente

- Belangrijke rol van gemeente is hindernissen wegnemen zoals:
- Geen kennis van verduurzaming
- Interesse & noodzaak, wordt belang gezien?
- Gedoe (geen ruimte/tijd/prioriteit in leven)
- Door het bos de bomen niet meer zien
- Betaalbaarheid (financiering & ingewikkelde subsidies)
- Externe factoren (zoals Soorten management plan (SMP))

Afbakening energietransitie woningen

Onder de energietransitie verstaan we de besparing van energie, de warmtevoorziening en duurzame opwekking van energie. Dit is gevisualiseerd in de figuur hieronder. Het programma is afgebakend tot woningen en waar mogelijk mee te koppelen MKB.

Energietransitie woningen & klantreis

Met het Programma Energietransitie woningen kijken we samen met de bewoners naar wat bewoners nodig hebben om de transitie naar aardgasvrij wonen te maken en ondersteunen hen in de klantreis hiernaartoe. Dit is leidend in plaats van ad hoc reageren op de middelen die we ontvangen van het rijk. Als regievoerders geven we richting en bieden we waar mogelijk ondersteuning. Waar mogelijk ondersteund met financiële middelen vanuit het rijk of anderen. Om hier invulling aan te geven houden we de criteria aan, die hieronder beschreven zijn.

Kaders energietransitie woningen

- Klantreis centraal

De klantreis is het centrale woord in het Programma. Iedere bewoner met zijn/ haar woning staat op een bepaald "station". Onze inzet is om bewoners waar nodig individueel te ondersteunen om tot het "eindstation" te komen, namelijk een aardgasvrije woning met zo laag mogelijk energiegebruik. Dit door inzet van gedragsverandering, besparing en duurzame energie opwekking. Belangrijk daarbij is dat het een betaalbare c.q. bereikbare transitie is voor alle inwoners.

- Het programma omvat 3 sporen
 - Een specifieke wijkaanpak via een wijkuitvoeringsprogramma (lijn volgend vanuit de Transitievisie Warmte).
 - Een algemene generieke aanpak voor de gehele stad (we helpen hier ook inwoners die nog niet betrokken zijn binnen de wijkaanpak).
 - Energiearmoede (t/m 2025 financieel apart, daarna opnemen in wijkaanpak); Specifieke extra ondersteuning binnen de klantreis voor deze doelgroep.
- Doelgroepen
 - Huurders Poort6 (sub-reis: woningcorporatie Poort6)
 - Huurders particulier & organisaties (sub-reis: particuliere verhuurder)
 - Woningeigenaren
 - VvE's

Voorafgaand aan het programma energietransitie woningen

In september 2021 is de Transitievisie Warmte 1.0 vastgesteld. Het document geeft richting en tijdvolgorde aan bij de wijkaanpak rond het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Het collegeakkoord en -programma 2022 – 2026 geeft richting aan de uitvoering van de energietransitie woningen.

Energiebesparing is geen verplicht onderdeel van de RES, maar de RES-partners hebben dit wel als een van de vijf pijlers opgenomen in de RES 1.0 Alblasserwaard. In RES 1.0 hebben we afgesproken dat we in 2030 in onze regio 20% energie bespaard hebben ten opzichte van 2019.

Afgelopen jaren is de uitvoering van de 1^e fase van het warmtenet Gildewijk gestart. Hierin worden huurwoningen van Poort6, het stadhuis en het kantoor Poort6 aangesloten. Daarnaast zijn er verschillende maatregelen ingezet tegen Energiearmoede.

Het programma Energietransitie woningen wordt vanuit de eigen gemeente georganiseerd daarbij nadrukkelijk ondersteund met kennis, vaardigheden en financiën vanuit landelijke en regionale organisaties. De figuur hieronder is een schematisch overzicht van het beleid en de instrumenten die worden ingezet om uitvoering te geven aan het programma.

Energietransitie woningen & klantreis

BELEID, INSTRUMENTEN & MAATREGELEN PIJLERS ENGIETRANSITIE				
Beleid	Instrumenten	Besparen Warmte & Elektriciteit	Omschakelen naar aardgasvrij	Decentrale duurzame energie opwekking
 Collegeakkoord en programma	 Inzet Energieloket Centrale kennisdeling	 Gedragsverandering Thermostaat instellen, ventilatie, ramen en deuren sluiten e.d.	 Collectieve warmte oplossingen Warmtenet, WKO, (buurt) warmtepomp e.d.	 PV panelen Elektriciteitsopwekking
 Transitievisie warmte Uitvoeringsplannen	 Inzet energiecoaches Decentrale kennisdeling	 Optimaliseren Ketel op 60°C, waterzijdig inregelen e.d.	 Individuele warmte oplossingen Warmtepomp, PVT, IR-panelen, elektrisch	 PT, PVT panelen, Zonneboiler Warmteopwekking met of zonder warmtepomp
 RES Besparen en opwek	 Communicatie Gemeentelijke website, warmtebedrijf	 Isoleren – kleine maatregelen Tochtstrips, radiatorfolie e.d.		 Warmtepomp Water-water (bodem) Lucht-water (buitenlucht)
	 Financiering Landelijke subsidies, leningen	 Isoleren - algemeen Vloer, spouwmuur, dak e.d.		

Uitgangspunten

Om het Programma energietransitie woningen verder uit te werken, zijn een aantal uitgangspunten vastgelegd.

1. Met dit programma willen we een consistent beleid uitvoeren, waarin iedere bewoner wordt meegenomen. De subsidies zijn niet leidend en worden ingezet als instrument.
2. De klantreis is leidend. De bewoner wordt ondersteund waar nodig (de hindernissen worden weg genomen), op het niveau die bij de klant aansluit. Dit gebeurt door informeren, stimuleren en faciliteren.
3. We willen vanuit landelijke subsidies (NIP/ Energiearmoede) woningeigenaren investeren in begeleiders en adviseurs (zoals een energiecoach of een energieloket) die onze inwoners naar aardgasvrij kunnen begeleiden.